

PAŽYMA

**DĖL REIKALAVIMŲ ASMENIMS, SIEKIANTIEMS ĮGYTI BEI ĮGIJUSIEMS TEISĘ
PLĖTOTI IR EKSPLOATUOTI ATSINAUJINANČIUS ENERGIJOS IŠTEKLIUS
NAUDOJANČIAS ELEKTRINES JŪRINĖJE TERITORIJOJE, IR JŪRINĖS TERITORIJOS
TYRIMŲ BEI KITŲ VEIKSMŲ ATLIKIMO IŠLAIDŲ KOMPENSAVIMO APRAŠO
PATVIRTINIMO (TAP-22-1615) (22-10630(3))**

2022-09-21 Nr. NV-2705

Vilnius

Projekto teikėjas – Energetikos ministerija.

Projekto tikslas – sudaryti sąlygas pasiekti 2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane nustatytus rodiklius atsinaujinančių išteklių plėtrai.

Dabartinė situacija:

Siekiant pradėti esminius darbus Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinėje ekonominės zonos Baltijos jūroje (toliau – jūrinė teritorija) vystant atsinaujinančius energijos išteklius (jūrinio vėjo jėgainių parkas), reikalinga nustatyti reikalavimus ir kriterijus dėl konkurso dalyvių atitikties europinės ir transatlantinės integracijos kriterijams, numatytiems Lietuvos Respublikos Konstitucijos 47 straipsnio 3 dalies įgyvendinimo konstituciniame įstatyme.

Atsižvelgiant į tai, nutarimu tvirtinamas Reikalavimų asmenims, siekiantiems įgyti bei įgijusiems teisę plėtoti ir eksploatuoti atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias elektrines Lietuvos Respublikos teritorinėje, ir jūrinės teritorijos tyrimų bei kitų veiksmų atlikimo išlaidų kompensavimo aprašas (toliau – Aprašas). Pagrindinės Aprašo dalys yra šios:

- atitikties europinės ir transatlantinės integracijos kriterijams vertinimo tvarka (vertinimą atliks Valstybinė energetikos reguliavimo taryba);
- reikalavimai, susiję su tikslu mažinti ŠESD išmetimą (pagal nustatytą ŠESD emisijų planą, siekiama, kad patys rangos darbai, transportavimas, nesukurtu per daug ŠESD, kas sumažintų vėjo jėgainių teikiamą naudą ŠESD atžvilgiu; ŠESD emisijų plano laikymąsi prižiūrės Lietuvos energetikos agentūra);
- reikalavimai, susiję su investicijomis į aplinkos apsaugą (bus reikalaujama papildomų, nei nustatyta PAV, investicijų į aplinkosaugą: vystytojas privalo skirti ne mažiau kaip 5 milijonų eurų sumą);
- reikalavimai, susiję su parama vietos bendruomenėms (konkurso laimėtojas privalo remti prie jūrinės teritorijos dalies, kurioje įrengtos elektrinės, arčiausiai ir lygiagrečiai su jos teritorija esančią Palangos miesto savivaldybę, mokant įmoką, lygią 1 eurui už 1 pagamintą MWh iki pat leidimo gaminti elektros energiją pabaigos);
- reikalavimai, susiję su mažų ir vidutinių įmonių įtraukimu į projekto įgyvendinimą (konkurso laimėtojas turi užtikrinti, kad MVĮ su projekto statyba susijusių suteikiamų paslaugų ir atliekamų rangos darbų vertė bus ne mažesnė kaip 3 procentai skaičiuojant nuo projekto statybos laikotarpiu atliktų investicijų išlaidų sumos);
- kiti reikalavimai: reikalavimai dėl finansinio pajėgumo (metinės pajamos, nuosavas kapitalas), reikalavimai dėl turimos patirties; projekto įgyvendinimo plano, ataskaitų ir kitos informacijos pateikimo reikalavimai;
- jūrinės teritorijos tyrimų bei kitų veiksmų atlikimo išlaidų kompensavimo tvarka;
- įsipareigojimų vykdymas ir baudų skyrimas (atsakingos Lietuvos energetikos agentūra ir VERT);

Projekto esmė:

1. Patvirtinti Reikalavimų asmenims, siekiantiems įgyti bei įgijusiems teisę plėtoti ir eksploatuoti atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias elektrines jūrinėje teritorijoje, ir jūrinės teritorijos tyrimų bei kitų veiksmų atlikimo išlaidų kompensavimo aprašą.
2. Nustatyti, kad šis nutarimas įsigalioja praėjus 2 mėnesiams po Europos Komisijos pritarimo pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio 3 dalies nuostatas (vėliausiai iki 2023 I ketv.)

Derinimas – nutarimo projektas buvo du kartus viešai derintas su suinteresuotomis institucijomis ir subjektais, taip pat paskelbtas Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Nutarimo projektui pateikta daug suinteresuotų institucijų ir verslo subjektų pastabų, į kurias neatsižvelgta. Paminėtina Teisingumo ministerijos pastaba dėl nutarimo projekto „Vyriausybės tvirtinamas Aprašas negali nustatyti naujų kriterijų konkurso dalyviams, akcininkams ir galutiniams naudos gavėjams, nesant tam įstatyminio pagrindo. Kriterijų dalyvauti konkurse nustatymas laikytinas apribojimais ūkinei veiklai, o tai pagal konstitucinę doktriną gali būti daroma tik įstatymo lygmens teisės aktu (t. y. nutarimu įvedami nauji, įstatyme nepaminėti kriterijai).“ Pastaba teikiama atsižvelgiant į tai, kad Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nenustatyti kriterijai, minimi Apraše (aprašas išplečia kriterijų sąrašą).

Dalykinio vertinimo išvada:

Siūlytina nutarimo projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėja

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė